

בס"ד ג' שבת ה'תשפ"ה
 הדלקת נרות - 16:55
 צאת השבת - 17:46
 רבנו תם - 18:21
שעון חורף - מהלוח המדויק של "אור החיים"
 ע"פ "אופק תל אביב"

שְׁנֵה עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ - עלון מס' 1241
 @ יום רביעי בערב מתחילין "ברכת הלבנה".
 @ יום ראשון הילולת ר' ישראל אבוחצירא זצ"ל (בבא סאלו) זיע"א.
 @ לקראת ט"ו בשבט, ראש השנה לאילנות,
 יש לקנות פירות יבשים רק בהכשר מהודר.

אברהם יגל

לעיני בבאי מוסאי בן אברהם וזליכה ז"ל
 לרפואת ולהצלחת כל עם ישראל ובכללם לאברהם יגל בן רעות נ"י

הרה"ג יצחק יוסף שליט"א
 יחל את שיעורו בלויין
 בבית הכנסת "אוהל מועד"
 במוצ"ש בשעה 20:30

פרשת בא

מעייני הפרשה:

- ← המשך עשר המכות שהביא הקב"ה על המצרים. ארבה, חושך, מכת בכורות.
- ← קורבן הפסח במצרים, לקיחת פֶּה וסימון דם על המשקוף, ואכילת הפֶּה באותו הלילה.
- ← ציווי בני ישראל לחוג את חג הפסח לדורות.
- ← מכת בכורות, מתו כל בכורי מצרים.
- ← **יציאת מצרים** "בעצם היום הזה".
- ← דיני קורבן פסח לדורות הבאים.
- ← דיני הקדשת בכורות לה'.
- ← מצווה הגדה של פסח ומצוות תפילין.

□ **"דבר נא באזני העם וישאלו"**
 צריך היה משה לבקש מבני ישראל ("נא") שישאלו ממצרים, לפי שהיו יהודים שלא רצו לקבל "שילומים" מאת משעבדיהם הרוצים לנקות את מצפונם בכך, שכן אין כפרה על שעבוד כזה. (אזניים לתורה)

□ **"גם אתה תתן בידיו זבחים ועולות ועשינו לך אלוקינור"**
 כשאנו מתבוננים באיזה חשק וגבורה אתה עושה את מעשיך הרעים, למדים אנו באיזה התלהבות וחשק עלינו לקיים את המצוות, כך שאתה תתן בידנו דרך לעבוד את ה' אלוקינור. (תפארת שלמה)

□ **"ולא תותירו ממנו עד בקר והזהר ממנו עד בקר באש השרפו. (יב. ט.) תיבת "ממנו" אותיות ממון. ותיבת "בקר" אותיות קבר. רמז שרק מצוות ומעשים טובים האדם לוקח עמו לעולם הבא, וכדאיתא במסכת אבות (פרק ו' ו') אלא שבשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים בלבד. (הרב יוסף כהן הי"ו)**

□ **"בא אל פרעה כי אני הכבדתי את ליביו..."**
"הכבדתי" אותיות "כבד", את... ואת... זהו שצריך לכבד את אביך ואת אימך. התיבה "בא" לרבות אח בכור. (שלמה אלביליה הי"ו)

□ **"שה לבית אבותי שיה לבית" (י"ב ג')**

"שה" רמז על הילדים (ירושלמי סנהדרין פ"י ה"ב: אם אין גדיים אין תישים), וזה רמז בפסוק: "שה לבית אבות" אם רוצים שהילדים ילכו בדרכי אבות, אזי "שה לבית", צריכים לשמור עליהם שיהיו בבית ולא יטיילו בחוצות. (אמרי חיים)

פינת הניבים והפתגמים

"טל קיסם מבין שניך, טל קורה מבין עיניך"
 מצב בו יש פתחון פה לנשפט להוכיח את השופט.
 למשל: אומר השופט לנשפט: "טול קיסם מבין שניך", כולמר: הסתלק ועזוב העבירה הקטנה שבידך. יכול הנשפט להשיב לשופט: "טול קורה מבין עיניך", כלומר: עזוב העבירה החמורה שבידך.
 מסביר רש"י: שהיו השופטים עצמן מקולקלים והיה פתחון פה לנשפט להוכיח את מוכיחו.
"קשוט עצמך ואחר קשוט אחרים"

למשפחות אביחצירא, ועקנין, ליפה ואלקובי מערכת העלון "אברהם יגל" משתתף בצעירים בפטירת הצנוע והענו **שמעון** (סימון) אביחצירא בן שרה ז"ל נשגר נתחומינו לכל המשפחות. הרופא לשבורי לב ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא תדעו עוד צער

זת ענינת דיבור העולמית תתקיים אי"ה בכולל "התפארת רהמים" בביה"כ "אוהב שלום" (ליד הרבנות) ביום שלישי ו' שבת תשפ"ה. (04-02-2025 למניינם) 08:00 - שחרית. 09:00 - ארוחת בוקר. 09:30 - אמירת תהילים. 13:15 - מנחה. סעודת מצווה. המשך תהילים. 16:30 - תקיעת שופרות ועריכת התיקון הגדול לזיווג הגון ולזרע בר קיימא. 17:10 - ערבית. שמות לברכה בטל: 054-8490959 המשתתף בתענית נמחלים לו עוונותיו.

הסירו ממשול מדוך עמי! העלון טעון גניזה. אין לעיין בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה. במקום שיש עירוב, יש לטלטל ע"י קטן. ניתן להוריד את העלון באתרים הדתיים "לדעת", "חידושי", "דרשו": <http://ladaat.info/> <https://www.hidush.co.il/>

תענית דיבור העולמית

הקדמה : תענית דיבור זוהי שתיקה מוחלטת שאדם מקבל על עצמו מרצון, כחלק מתהליך של כפרה, חזרה בתשובה או עקירת לשון הרע ורכילות. מי שמקבל על עצמו תענית דיבור, יושב בדרך כלל יום שלם (מבוקר עד ערב), לומד ומתפלל וקורא פרקי תהלים. ע”י כך מונע האדם מעצמו את השימוש באמצעי התקשורת העיקרי שבינו ובין זולתו, והוא גם נמנע משיחות חולין, שיש בהן רכילות ולשון הרע.

א. נהגו לקיים תענית דיבור בימי הצום שנקבעו בחודשים טבת ושבת – תקופת השובבי”ם, אלו ימים מיוחדים לתשובה ולקדושה ומי שנוהג כך ”קדוש ייאמר לו”.

ב. בתענית דיבור לא צריך לקבל קודם את התענית.

ג. מנהג זה התפשט על ידי רבי יצחק אלפיי בעל ”קונטרס היחיאלי” ושם מפורטות כמה הנהגות, וכן בסוף ספר תהילים איש מצליח כגון לסיים שלוש פעמים ספר תהילים

ד. העיקר הוא שמירת הלשון והימנעות מלשון הרע ודיבורים אסורים. כן לדבר, אך לא דברים אסורים. וכן כתב הגר”א: ”ועד יום מותו צריך האדם ליסר את עצמו, ולא בתענית וסיגופים, כי אם ברסן פיו ובתאוותיו, וזוהי התשובה, וזה כל פרי העולם הבא כמו שכתוב 'כי נר מצוה ותורה אור'”, אבל ודרך חיים תוכחות מוסרי (משלי ו כג).

וזהו יותר מכל התעניות וסיגופים שבעולם וכו’. ואמר הכתוב 'מי האיש החפץ חיים אוהב ימים וגו' (תהילים לד

ג), ובזה יכוּפּר לו כל עוון, וניצל משאול תחתית, כמו שכתוב 'שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו' (משלי כא כג),

'חיים ומוות ביד הלשון' (משלי יח כא), אוי למי שממית עצמו בשביל דיבור אחד, ומה יתרון לבעל הלשון” (עלים לתרופה).

ה. יש מקום לתענית דיבור בתור הדרכת מעבר כדי להתרחק מלשון הרע ורכילות, ועלכון, כדברי הרמב”ם הידועים שכדי להתרפא ממידה רעה, יש לידק באופן זמני לקיצוניות ההפוכה (הלכות דעות א. שמונה פרקים ב).

ו. כותב בעל משנה ברורה: ”וראייתי כתוב בספר אחד שכשאדם רוצה להתנדב תענית, טוב יותר שיקבל תענית מן הדיבור ממה שיקבל עליו מן האכילה כי ממנו לא יהיה לו נזק לא בגופו ולא בנשמתו ולא ייחלש על ידי זה” (שו”ע או”ח תקעא) וכן בשמירת הלשון, שער התבונה פרק ב).

ז. יהיה בתענית דיבור ובתנאי שכל זה בלי לפגוע בסביבה, באשתו, או בילדיו שרוצים לדבר אתו, ובכלל לכל אדם שזקוק לו. ויותר חשוב לדבר דברי חסד מאשר לשתוק.

ח. אמרו רבותינו על הפסוק ”האומנם אלם צדק תדברון מישרים תשפטו בני אדם” (תהילים נח ב) - ”מה אומנותו של אדם בעולם הזה, ישים עצמו כאילם. יכול אף לדברי תורה: תלמוד לומר: ”צדק תדברון” (חולין פט א). הרי שאלמות ראויה אינה גורפת אלא היא ”אומנות”, חכמה רבה, מיומנות רבה, רגישות רבה, מתי לשתוק ומתי לדבר. דברי תורה ודברי צדק – כן לדבר.

ט. כותב רבנו הגדול הרמב”ם: ”לעולם ירבה אדם בשתיקה ולא ידבר אלא או בדבר חכמה או בדברים שצריך להם לחיי גופו”. אמרו על רב, תלמיד רבנו הקדוש, שלא שח שיחה בטלה כל ימיו, וזו היא שיחת רוב כל אדם. ואפילו בצרכי הגוף לא ירבה אדם דברים. ועל זה ציוו חכמים ואמרו: ”כל המרבה דברים מביא חטא”. ואמרו: ”לא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה” (הלכות דעות ב ד).

י. גדולי המקובלים במאות השנים האחרונות, ובתוכם הרב בעל ספר חמדת ימים, הפליגו במעלת המתענה תענית דיבור במשך יום שלם. וכתבו שמעלתה של תענית דיבור, גדולה מבחינה מסויימת יותר מתענית של מאכלים.

מכל מלמד השכלתי

מה נשתנו הכלבים לקבל שכר והצפרדעים לא?

”ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשינוי” (יא ז).

ובפסחים (כב.) מבואר דבשכר זה קיבלו הכלבים זכות מיוחדת שאמרה תורה על נבלה וטרפה ”לכלב תשליכון אותו”. ומקשים העולם למה לא קבלו הצפרדעים ג”כ שכר על שמסרו נפשם במכת צפרדע ליכנס לתוך התנורים ולהישרף לקיים רצון הבורא? ויש לומר שלמדנו שהצפרדעים נצטוו על כך ואם כן אין פלא שקיימוה, משא”כ הכלבים עשו מעצמם ועל כן שכרם גדול יותר. וגדול המצווה ועושה יותר ממי שאינו מצווה ועושה.

אז למה באמת אשם פרעה אם ליבו הונבד?

אחד המוטיבים החוזרים בהתנהלותו של פרעה מול המכות הוא סירובו המוחלט להיענות לדרישתו של ה' באמצעות משה. אלא שהגורם לאטימותו המעט משונה של פרעה, נובע מצד שלישי, חיצוני לו: ”ואני אקשה את לב פרעה... ויחזק ה' את לב פרעה ולא שמע אליהם... כי אני הכבדתי את ליבו” [פרקים ז-י].

השאלה המתבקשת, שנשאלה במשך דורות של פרשנים מבוטאים בדברי הרמב”ן: ”בשאלה אשר ישאלו הכל, אם ה' הקשה את ליבו מה פשעו”?

פרעה איפא, הוא זה שהקשה את ליבו, אך מאחר ואנו מייחסים את כל מה שמתרחש כאן בעולם הזה לאלוקים, הרי שגם כאן פעילותו הבלתי רציונאלית של פרעה מיוחסת לאל.

ההסבר הזה, לא מתיישב היטב עם נוסח הפסוקים, במכות הראשונות הקשה פרעה את לבו - מרצונו הוא וכמו שנאמר: ”ויחזק לב פרעה ולא שמע אליהם... והכבד את ליבו... ויכבד לב פרעה ולא שלח את העם [פרקים ז-ח], רק במכות האחרונות מופיעה התערבותו של האל.

הקדוש ברוך הוא האיר באור התורה לבני ישראל כבר בהיותם במצרים

”ולכל בני ישראל היה אור במושיבתם”

נראה לפרש בדברי הכתוב, על דרך האמור (משלי ו, כג) ”כי נר מצוה ותורה אור”, והיינו שהיו בני ישראל מעותדים לקבל את התורה על הר סיני אחר יציאתם ממצרים, וכדברי הכתוב (שמות ג, יב) ”בהוציאך את העם ממצרים יעבדון את האלקים על ההר הזה”, אמנם לא עיכב הקדוש ברוך הוא מלהאיר עליהם באור התורה רק בבואם להר סיני, אלא כבר עתה בהיותם במצרים התחיל להתנוצץ אליהם אור התורה. וזה שאמר הכתוב ”יוכל בני ישראל היה אור במושבתם”, שכבר בישיבתם במצרים האיר עליהם הקדוש ברוך הוא באור התורה.

רכב נמעך בכח של תפילה

סיפור מדהים כיצד נהג חדש שעשה תאונה 'קטנה' שהייתה אמורה לעלות 8,000 ש"ח ניצל ולא שילם שקל בזכות כח של תפילה.

הרב ג. גיבור סיפורנו, היה נהג חדש וטרי בעת שהחנה את רכבו בחניון צפוף באחת משכונות ירושלים. וכשניסה לצאת מהחניון – לא הצליח לסובב את ההגה כיאיות, ונתקע בעוצמה ברכב שחנה בחניה. מעוצמת הפגיעה נשבר מכסה תא המטען של הרכב, פנסיו התנפצו, הפח נמעך, ששון ושמחה...

הרב ג. לא ידע את נפשו. הן זה עתה קיבל את הרישיון. הוא נהג חדש. לא נעים להתחיל את חיי הנהיגה בתאונה שכזו... הוא מביט לכל עבר. מחפש את בעל הרכב, וכשהוא מגלה שהוא לא בסביבה, הוציא פתק מכיסו, רשם התנצלות נרגשת בכתב ידו, הוסיף את מספר הטלפון שלו, והותיר את הפתק על השמשה הקדמית של הרכב הנפגע, כמקובל במקרים כאלה.

כצפוי, למחרת בבוקר צלצל מכשיר הסלולרי שלו, והאיש מעבר לקו הזדהה כבעל הרכב הנפגע.

הרב ג. התנצל מעומק הלב, וביקש מבעל הרכב לסור למוסך, לבדוק מה גודל הנזק, והוא בוודאי מתחייב לשאת בעלויותיו...

אלא שהרב ג. לא העלה בדעתו באיזה סכום מדובר, וליבו נרעש כשהאיש שב והתקשר, ובישר לו ביושב: "הייתי במוסך, ועלות התיקון היא 8,000 שקלים.

מתי אתה יכול להעביר לי את הכסף כדי שאוכל להכניס את הרכב לתיקון?"

ליבו של הרב ג. צנח. 8000 שקלים! הן זהו סכום עצום כגובה כל הכנסתו החודשית הקבועה! ריבונו של עולם, איך מתמודדים עם נזק שכזה, עם חור כה גדול בכיס?!

כעבור כמה שניות התאושש, ואז השיב לבעל הרכב בנימוס: "ראה נא, אינני מתכוון להתחמק, עשיתי את הנזק – ואשלם את כולו, עד השקל האחרון אלא שאין לי כסף כרגע. התואיל להמתין עם ביצוע התיקון עד העשירי לחודש, המועד בו משכורתי נכנסת אל הבנק, ורק אז תכניס את הרכב לתיקון, כשאוכל לשלם לך את הנזק מיידית?"

האיש ניאות להמתין כמה שבועות. והרב ג. החל לחסוך מפיתו, מנסה להתקיים במינימום הנדרש, להדק את חגורת התקציב המשפחתית. הן בחודש הבא אין לו משכורת – כולה משועבדת לתיקון הנזק!

הגיע היום הגורלי, יום כניסת המשכורת, ובמקרה – היה זה ביום ההולדת של הרב ג., עת רצון אישית שלו. הרב ג. יוצא מביתו לתפילת שחרית, מתכנן לטפל בהעברה הבנקאית בשעות הבוקר.

עם שובו מהתפילה. על פניו שרויה דאגה, מי יודע מהיכן יתקיים החודש, הרי כל משכורתו תיעלם...

הוא נכנס לבית הכנסת ופותח בתפילה נרגשת. מכוון בכל מילה. ובמקומות המיועדים מוסיף תפילה משלו.

בדמעות ובתחנונים הוא מבקש מהבורא מוצא מהסבך, הכנסה נוספת, סכום שייפול עליו משמים, משהו שיעניק לו חמצן של פרנסה בחודש הקרוב. בקול נרגש הוא מבקש מבורא עולם, כי ישמור על משפחתו שלא יחסר להם דבר, הזן את העולם כולו בטובו – ישמור על בני משפחת ג., שגם החודש יהיה להם מה לאכול...

תפילתו ארכה שעה ארוכה, הוא חש כי לבו נפתח, מעיין דמעותיו נבע מאליו. רק בשעת בוקר מאוחרת מאוד

שב מבית הכנסת, ואז גילה על צג הטלפון 10 שיחות שלא נענו, כולן מבעל הרכב. אני עושה לו היום את ההעברה, למה הוא רודף אחריי?! – רטן לעצמו, 'עכשיו אני מטפל בהעברה, לא צריך להתקשר בשביל זה 10 פעמים!' הוא מתקשר לבעל הרכב, והלה – בקושי יכול לדבר, כולו נרגש, נפעם, המום...

הרב ג. מתבלבל, אינו מבין מה פשר השתיקה. מדוע האיש מתנשף, וממתין בסבלנות כדי לשוחח אתו בנחת, ואז בעל הרכב צועק: 'אתה איש טוב אתה, לא יודע, אבא שבשמים אוהב אותך, איזה מזל יש לך'...

'מה קרה? מה קרה?' – ניתר הרב ג., עדיין לא מבין אם הלה מבשר טובות או רעות. אם הוא רציני או ציני, ואז מספר לו בעל הרכב, כי לפני כשעה נכנס אוטובוס אגד נהוג בידי נהג ערבי לאותו חניון בו חנה וגם הוא לא הצליח לצאת מהחניה בקלות.

בשלב מסויים, במהלך סיבוביו בנסיונות לצאת, לא הבחין ברכב העומד בפניה, ופשוט מעך אותו לחלוטין, הפך אותו לערימת גרוטאות מרוסקות...

'אתה לא מאמין?!' – הוסיף בעל הרכב ואמר, 'לפני כמה דקות הגיע שמאי של חברת אגד, בדק את הרכב, וקבע לי פיצוי – תשלום מלא של מחיר הרכב, כי הוא התרסק לחלוטין. ואתה הרב ג. אתה פשוט ניצלת בנס.

האוטו איננו, הנזק שעשית נמעך תחת נזק אחר, ואני מקבל את הסכום במלואו מאגד – כך שאתה פטור מתשלום, בר מזל שכמוך!'

לבו של הרב ג. ניתר בהתרגשות, הן לפני שעה קלה עמד והתפלל, הרהר על פתרונות שונים שיכולים לפתור את מצוקתו הכלכלית, ועתה – מסתבר שלבורא עולם דרכים מקוריות משלו, הוא פותר את הבעיות בדרכים אחרות... בקול נרגש לחש 'ברוך השם, איזה נס ופלא!!' ואז מיהר לתקן את בעל הרכב: 'זה באמת נס, אבל זה לא עניין של מזל, זה פשוט עניין של תפילה.

הבוקר קמתי שבור, ידעתי שכל משכורתי הולכת אליך – ובצדק. ופשוט התפללתי לבורא עולם שיושיעני.

הנה ראית בעיניך. הוא שלח את נהג האוטובוס לחניון, עצם את עיניו שלא יראה את הרכב שלך, נתן לו כח ללחוץ על הגז בכל הכח כדי שהאוטו יימחץ לחלוטין, וכל זאת – על מנת שלא אצטרך לשלם את הנזק שגרמת... זה לא 'בר מזל', זה 'בר תפילה' ידידי!'

סיים הרב ג. ונפרד מבעל הרכב לשלום...

סיפור נפלא זה, שהופיע בגיליון 'פיקודיך דרשתי' – בעדות אישית מפי הרב ג. מבטא ומהדהד: גם כשלא רואים מוצא מהסבך, גם כשנראה שהאפשרויות השונות מוצו עד תום. גם כשחושבים שאין דרך לישועה – התפילה מוצאת דרכים משלה.

דרכים עוקפות ויצירתיות. שחוצבות ישועה נכספת, שחושפות ניסים נשפאים...

יהודי יקר! מול כל אתגר, מול כל קושי, גדול כקטן, רוחני או גשמי, בריאותי או פרנסתי, אל תרים ידיים – תרים את הקול.

אומנות העם היהודי היא בתפילה, אין כוחנו אלא בפה. ככל שנרבה להתפלל בכוונה. להסתמך על כח התפילה, לעמוד בדבקות מול בורא עולם ולבקש שוב ושוב בדמעות לזכות לישועה.

כך נצליח לראות בחסדי ה' ובניסיו הגלויים, ולהעיד כי אבינו שבשמים שומע תפילת עמו ישראל ברחמים!

(הרב צבי נקר הי"ו)

